

Félfordulat

Nem mindegy, hogyan állunk ki az útra. Egészen más, ha a széléhez szegeződünk, s az is más, ha az egyik felén tömegelünk, és merőben új forma, ha keresztbe álljuk el. Megfontolandó, melyiknek mekkora a hozzáadéka. Az úton bármerre való forgolódástól jobb óvakodni – egy rossz fordulat könnyen veszélyes lehet mindnyájunkra nézve.

Felvetődik a városi agyban is, ha több mint 4 millióan élnek a létminimum alatt ebben az országban, miért éppen egyetlen feldühödött csoport, a gazdák egy része fontolgatja a jobbira fordulást. Soványka magyarázat, hogy ők mindenkit képviselnek. Kérte őket erre valaki is? Tessék végre elhinni, a szegedi vagy fővárosi panelházakban sem mindennap libamáj a vacsora. Ilyen alapon tüntethetnének a bérből élők, a tudósok, a munkanélküliek és nem utolsósorban a vállalkozók is. Csak ők éppen köszönik szépen, nem szeretnék, ha bárki is velük takarózna. Inkább fizetik a közterheket továbbra is...

Rafai Gábor

• Díjnyertes dolgozat

Akit a mozdony füstje...

Kovács György Attila, a József Attila Tudományegyetem Gazdaságföldrajzi Tanszékének ötödéves hallgatója a 23. országos tudományos diákköri konferencia gazdaságföldrajzi szekciójában harmadik helyezést ért el. „A kombinált fuvarozás Magyarországon” című dolgozata a szegedi Procontrol számítógép-küldődíját is megkapta.

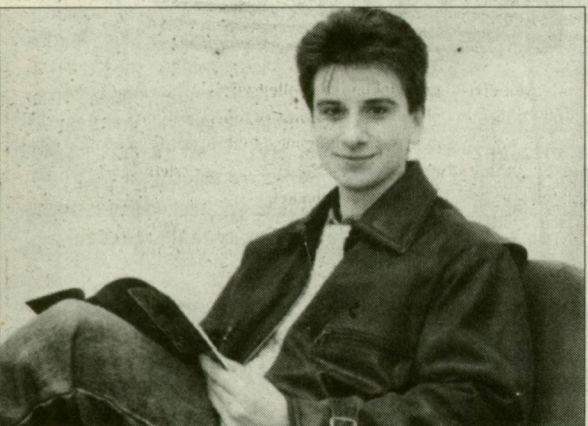
Kovács György Attila (JATE) ötödéves hallgató több éve kutatja a régiók áruszállítási összeköttetése terén Magyarországon is sikerrel kipróbált kombinált fuvarozás lehetőségeit. Első vizsgálódásait az 1993-ban megnyílt dorozsmai terminál kapcsán végezte, majd tanulmányt készített arról, hogy egy kombinált fuvarozási kiindulópont hatása miként terjed ki egy régióra, s hogyan kap nemzetközi viszonylatokat. A szegedi fiatalember abból indul ki, hogy a vasút környezetbarát közlekedési rendszer, amely nagy tömegű árut olcsón, nagy távolságra képes szállítani. Ugyanakkor az áruszállítás egyre gyorsabb ütemben növekszik, amit az úthálózati fejlesztésekkel már nem lehet követni, illetve, ha igen, akkor fennáll a veszélye annak, hogy a kamionszállítás jelentős környezeti károkat okoz. A vasút ezzel szemben kapacitáshiánnyal küszködik, noha kiépült infrastruktúrája van, ami nagyjából párhuzamos a közúti pályákkal. A kombinált áruszállítási technológia abban áll, hogy a fő áruáramlási folyosókon kiindulási pontokat (úgynevezett terminálokat) alakítanak ki, amelyek a kamionszerelvényeket, vagy azok részeit a vasútra lehet átrakodni. A JATE hallgatója felhívja a figyelmet ar-

ra, hogy a gazdasági változások miatt a vasútnál jelentős kapacitásfelesleg alakult ki, hiszen több termelő gyár leállt, a gazdasági átalakulás nyomán pedig liberalizálódott a szállítás. A közúti fuvarozásban a versenyhelyzetnél alacsonyabban kínálják a szolgáltatást, s a vasút ezzel nem tud lépést tartani. A vasút tehát választhat: vagy tovább csökken részaránya az áruforgalomban, s végül mintegy 23 százalékra redukálódik, vagy a két közlekedési ágazat együttműködésére épülő kombinált fuvarozás felé nyit. Jellemző, hogy az Európai Unió, noha egyébként a piaci versenyhelyzetet kívánja erősíteni a gazdaság minden területén, a kombinált fuvarozás technológiáját környezetvédelmi okból államilag támogatja. Magyarországon 1992 óta rendeletek, kormányrendeletek szabályozták, hogy a kombinált fuvarozásban részt vevő kamionszállítók milyen kedvezményekben részesülhetnek.

Kovács György Attila dolgozata arra is kitér, hogy kellő infrastruktúra nélkül a kombinált fuvarozás is okozhat problémát. Ha a terminálhoz közel eső városnak nincs elkerülő úthálózata, a kamionok, amelyeket Magyarországon közel 500 kilométeresen tehermentesít a kombinált fuvarozás, ebben a városban komoly környezet-szennyeződést és forgalmi torlódást okozhatnak.

Magyarországon máig 9 kombinált fuvarozási terminál nyílt meg, köztük a Dorozsma üzemelő egység. Lehetőségek még vannak, de a technológiai beruházás igen drága: 20 millióba kerül egy kocsi és 50 kocsi kell beszerezni, hogy napi egy vonat tudjon közlekedni egy 800 kilométeres távolságon belüli másik állomás felé.

S. P. S.



Kovács György Attila (JATE) a családból hozta érdeklődését a vasút iránt: nagyapja gőzmozdonyt vezetett. (Fotó: Miskolczi Róbert)

• „A magukat baloldalinak tartók vizsgáztak elégtelenre” Nem csak adó miatt haragos a gazda



Dr. Thirring Ákos megyei Metész-elnök (balról) és Zsikla Győző országos alelnök egyaránt elhatárolódott Király B. Izabella kijelentéseitől. (Fotó: Enyedi Zoltán)

Útlezárások, tüntetések, panaszok és vádak. Felsorolni is nehéz, milyen formákba öltözött az a vizslát, ami a mezőgazdasági kistermelők és az államhatalom között alakult ki '97 tavaszára. Eközben a saját gondjainak terhe alatt nyögő polgár maga sem tudja, kinek higgyen. Hiszen a mind indulatosabb veszekedésben sokszor éppen a lényeg marad rejtve: mit is akarnak a gazdák, miért támadja olyan hevesen a kormányt a Metész, a Mezőgazdasági Termelők Érdekvédelmi Szövetsége. E kérdésekre kértünk választ dr. Thirring Ákos tömörkényi polgármestertől, akit a Metész Csongrád megyei elnökének választottak.

– Magam is úgy tapasztalom, hogy sokszor még a falvak népe sem tudja igazán, miért is harcol szervezetünk – mondta beszélgetésünk elején Thirring Ákos. – Ezért is hangsúlyozom: a tiltakozások alapjául az a tény szolgál, hogy a magyar mezőgazdaság mára elvesztette jövedelemtermelő képességét, és teljesen ellehetetlenült. De a magyar vidék helyzetét vizsgálva nem fellelkezhetünk meg az országos tendenciákról sem. Arról, hogy egyes felmérések szerint a magyar népesség 70 százaléka, míg a katolikus püspöki karnak a KSH adataira támaszkodó elemzése szerint 40 százaléka a létminimum alatt él. Ez pedig megdöbbentő szám, hiszen ebben az országban ezek szerint 4-4,5 millió ember léte került végveszélybe. Ilyen viszonyok közepette érte a kistermelőket a kormányzat új adó és tb-rendellete, amely valóban felkorbácsolta az indulatokat, s arra készítetett sokakat, hogy a tiltakozás radikális eszközeihez folyamodjon.

• De polgármester úr, az adófizetés és a tb-kötelezettségek éppen úgy sújtják a város szegényeit, mint a falvakét. Az általános közteherviselés jegyében várható volt,

hogy a megszorításokat egyszer kiterjesztik a mezőgazdasági termelésből élőkre is.

– Először is: be tudjuk bizonyítani, hogy különböző közvetett formákban, de igenis fizetett eddig is adót a gazdaréteg. Másodszor: amikor a Metész felhívására az utakra vonultak a kistermelők, nem csak a maguk szegénysége miatt tüntettek. Álláspontunk az, hogy aki létminimum alatt él, azt semmilyen formában nem lehet adókkal terhelni, dolgozzon ipari üzemben, vagy a földesken. Jelenleg – a fölmérés szerint – 28 ezer forintot kellene elérnie az egy főre jutó jövedelemnek ahhoz, hogy egy család szegénységben, de valamilyen biztonságban megéljen. Ugyanakkor a minimálfizetés 17 ezer forint, s már ebből is adózni kell. Ez tarthatatlan állapot. Amennyiben ezen a rendszeren nem változtatnak radikálisan a hatalmon lévők, az ország – a nagy szegénység hatására – anarchizálódik, vagy az elkeseredés forradalmi megmozdulásokba torkollik. A Metész nem herkolője, csupán megjelenítője ezeknek a közállapotoknak. Mert látjuk, hogy ebben Magyarországon ma már alapvető alkotmányos jogok sem érvényesülnek. Hiszen az oktatáshoz való jog gyakorlati megnyilvánulása az iskolák bezárása, pedagógusok elbocsátása lett, az egészségügyi ellátáshoz való jog pedig a kórházi ágyszám radikális csökkentése révén valósult meg. Úgy, hogy már az is kiderült – ez utóbbi kényszerintézkedés egy fillér megtakarítást sem hozott. Eközben a mind szegényebb vidéki rétegek azt látják, hogy Budapesten sokmilliósi fizetéseket osztogatnak, és soha nem kapunk példátul arra megnyugtató választ, miért nem lehet sikeresen felvenni a küzdelmet a maffiakereskedelemmel, a feketegazdasággal szemben. Amikor a legutóbbi tüntetésünk során mi az utakra vonultunk, minket autós, motoros, helikopter alakulatokkal ellenőriztetett a Belügyminisztérium. Ám azzal ki törődött, hogy mellettünk, az utak szélén, kurti-

zának csoportjai vertek tanyát? Úgy látszik, még ők is elfogadottabb polgárai ennek az országnak, mint azok, akik a kenyeret szolgálják föl az asztalokra.

• Thirring úr, talán megértőbben fogadta volna a közvélemény a Metész indulatát, ha a tiltakozó megmozdulások nem Kiskőrös, Kecel, Soltvadkert körzetéből indulnak, ahol a legmódosabb gazdák csodapalotái állnak az utak mentén.

– Ahhoz, hogy egyáltalán szerveződni tudjunk, pénz szükségeltetett. A teljesen leszegényedett csongrádi, békési parasztok már képtelenek lennének ilyen megmozdulások lebonyolítására. Vagyis azok léptek az élre, akik még rendelkeznek bizonyos mozgósítható tartalékokkal. Ezen kívül hamis az a beállítás is, amely az említett Bács-Kiskun megyei településeket egységes, homogén közösségként mutatják be. Valóban élnek ott nyereszkeskedésből meggazdagodott maffiózók, a törvény rendelkezéseit megszegő termékek, csupán megjelenítője ezeknek a közállapotoknak. Mert látjuk, hogy ebben Magyarországon ma már alapvető alkotmányos jogok sem érvényesülnek. Hiszen az oktatáshoz való jog gyakorlati megnyilvánulása az iskolák bezárása, pedagógusok elbocsátása lett, az egészségügyi ellátáshoz való jog pedig a kórházi ágyszám radikális csökkentése révén valósult meg. Úgy, hogy már az is kiderült – ez utóbbi kényszerintézkedés egy fillér megtakarítást sem hozott. Eközben a mind szegényebb vidéki rétegek azt látják, hogy Budapesten sokmilliósi fizetéseket osztogatnak, és soha nem kapunk példátul arra megnyugtató választ, miért nem lehet sikeresen felvenni a küzdelmet a maffiakereskedelemmel, a feketegazdasággal szemben. Amikor a legutóbbi tüntetésünk során mi az utakra vonultunk, minket autós, motoros, helikopter alakulatokkal ellenőriztetett a Belügyminisztérium. Ám azzal ki törődött, hogy mellettünk, az utak szélén, kurti-

zának csoportjai vertek tanyát? Úgy látszik, még ők is elfogadottabb polgárai ennek az országnak, mint azok, akik a kenyeret szolgálják föl az asztalokra.

• S miközben tiltakoznak, készült-e már javaslat arra, miként lehetne a Metész szerint megoldani ezt a válságot?

– Természetesen erre is gondoltunk. Legfontosabbnak azt tartjuk, hogy az ország vezetése egy erőteljes magyar piacvédelmi programot dolgozzon ki a nemzeti értékek megőrzése érdekében. Mert az elfogadhatatlan, hogy a nehezen megteremtelt magyar terméket a nyugati áruk végleg kiszorítsák a hazai piacokról. Akik pedig ezért szélsőségesnek bélyegeznek minket, azok gondoljanak a francia vagy osztrák parasztságra, s emlékezzenek arra, ők milyen hevesen védelmezik – akár a magyar libamáját szállító kamionok felgyújtásával is.

• No, de csak nem ezt tartják követendő példának?

– Természetesen nem, ám nem árt belegondolni abba,

hogy a végső elkeseredettség milyen tettekbe ragadtathatja az embereket. De visszatérve a megoldási javaslatokhoz – a kereskedelmi piacok helyén meg kell teremteni végre a termelői piacokat, ahol nem a maffiózók fölézik le gátlástalanul a hasznát. Ezzel egyidőben meg kell változtatni a mezőgazdasági termelés támogatási rendszerét. E döntés egyébként szociális jelleget is hordoz magában, hiszen elmaradásával már annyira elszegényedhet egy többszázéves réteg, hogy csak segélyekből tudná fenntartani magát. E segélyekhez viszont pénz nincs a falusi önkormányzatoknak.

• A felsoroltak mind gazdasági követelések, ugyanakkor mára azt látja a közvélemény, hogy a Metész mellé felsorakozó pártok mindinkább politikai stíkra terelik a vitát.

– Nézze, az természetes dolog a parlamenti demokráciákban, hogy egy ilyen megmozdulás-sorozathoz politikai erők kapcsolódnak. Amennyiben azt látnánk, hogy a kormánykoalíció segíteni akar gondjainkon, valószínűleg ahhoz közelítenénk. Ám a mai helyzet az, hogy a magukat baloldalinak tartók vizsgáztak elégtelenre szociális érzékenységből, míg a jobboldali pártok sokkal hangsúlyosabban állnak ki a kisemberek érdekei mellett. Tehát nincs azon semmi csodálkoznivaló, hogy a parasztemberek a kiszagdapártban, vagy a MIÉP-ben találják meg a szövetségeseiket. Ám a Metész továbbra is érdekvédelmi szervezetként dolgozik, s hangsúlyozom, a politikai szélsőségektől elhatároljuk magunkat. Hogy legutóbbi, tömörkényi tanácskozásunk nagy vihart kavart kijelentéseire is visszaülünk: például Király B. Izabella antiszemita kirohanásától már ott a helyszínen elhatárolta magát mind Zsikla Győző, mind jómagam. Kijelentve: szemünkben minden ember egyforma, s csak az számít, milyen tisztességgel és szakértelemmel végzi munkáját.

Bátyi Zoltán

Mohay Attila tárlata

• Munkatársunktól

Csütörtökön délután 5 órakor Gyulay Endre megyés püspök nyitja meg Mohay Attila üvegfestő iparművész kiállítását a Tábor utca 5. alatti G-Galériában. Mohay az 1880-as évektől működő üvegfestő-dinasztia harmadik generációjának a tagja. Nagyapja a német Kratzmann Ede üvegfestőnél kezdte pályafutását. Édesapja, Mohay Zsigmond, tanulmányai befejezése után negyven évig volt Palka József aranykoszorús üvegfestő tervezője és festője. Mohay Attila Haranghy Jenőnél, Farnadi (Feigl) Richárdnál és Palka Józsefnél tanult. Az ötvenes évektől mind a mai napig saját, illetve neves festőművészek terveit változtatva. Mohaynak az eltelt negyvenöt év alatt kizárólag egyházak részére készített munkái az ország 256 templomában található. 826 templomablakot kivitelezett különböző stílusban, mindig alkalmazkodva a helyi adottságokhoz, lehetőségekhez és kívánalmakhoz. Mindemellett több régi mester által készített ablakot is restaurált. Szegedi tárlata április 24-ig tekinthető meg a G-Galériában, naponta 10-től 18 óráig.

Tanulmányi napok '97

• Munkatársunktól

Mire kötelez a szabadság?, avagy a gondolkodás etikája címmel rendezi meg április 10–13. között a Tanulmányi napok '97 rendezvényt a Katolikus Egyetemisták és Főiskolások Egyesülete. A programban április 10-én 20 órától szerepel Csók Ferenc homokanimációs filmrendező bemutatója, A homok dala című film. Április 11-én és 12-én 9.30 órától előadások hangzanak el, 12-én délután 3 órakor pedig záró témabeszélgetések következnek filozófia, teológia, természettudományok, politika, közelet, irodalom és művészetek tárgyában. A rendezvény a Dugonics téri Katolikus Házban lesz.

Tejérzékeny gyermekeknek

• DM-információ

A Szegedi Kodály Téri Általános Iskola jövő tanévre ma és holnap iratkozhatnak be az első osztályosok. Az elsősök jelentkezésével egyidőben várják azoknak a felsőbb – 2-8. – osztályosoknak a jelentkezését is, akik tejliszt-tojásérzékenységben, cukorbetegségben szenvednek. Számukra a jövő tanévben diétás étkeztetést tudnak biztosítani az iskolában. Jelentkezni ma, szerdán 8 és 16 óra között, illetve holnap, csütörtökön 10 és 18 óra között lehet.

Fesztivál

• Kisvárdai (MTI)

Négy országból tizenhat társulat vesz részt a határon túli magyar színházak IX. fesztiválján, amelyet május 30. és június 7. között rendeznek meg Kisvárdán. Tizenegy művészgárda Romániából érkezik, kettő-kettő Jugoszláviából és Szlovákiából, egy pedig Ukrajnából.